

Ülésnap	Napirend	Felszólaló
2004. október 29. (Naplószám: 179.)	A Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló törvényjavaslat és a hozzá kapcsolódó állami számvevőszéki vélemény általános vitája	Dr. Kovács Árpád elnök (expoze)

DR. KOVÁCS ÁRPÁD, az Állami Számvevőszék elnöke:

„Tisztelt Országgyűlés! Tisztelt Elnök Asszony! Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Miniszter Urak! Első ízben készítünk éves költségvetést az Európai Unió tagjaként. Tágul cselekvésünk horizontja, miközben a napjainkban beérett világgazdasági és társadalmi kihívások szorításában az eddigiekhez képest új megoldásokat kell találni arra, hogyan valósítható meg nemzetgazdaságunk fenntartható fejlődése, eredményes tevékenysége.

Az Állami Számvevőszék, törvényi kötelezettségének megfelelően, a költségvetési törvényjavaslat megalapozottságát véleményezi. Ez a tevékenysége 15 évvel ezelőtt, amikor a szervezet ezekben a napokban megindult, unikális törvényi előírás volt. Ma az Európai Unió legtöbb államában hasonló elképzeléseket és javaslatokat kérnek az ottani számvevőszékektől. Ez a vélemény azonban politikai, gazdaságpolitikai döntésekről nem formál véleményt, tehát ahogy miniszter úr mondta, a “miért” és a “mit” kérdését elkerüli, annak a kérdésnek a kockázataira igyekszik azonban rámutatni, amely a megvalósítás eszközrendszerét, a “hogyan” kérdését veti fel.

A Számvevőszék tehát az Országgyűlés által is bátorított tanácsadó tevékenysége során a gazdaságpolitikai elhatározásokat nem minősíti. Azt azonban, a bátorítás nyomán most első ízben, kicsit részletesebben fogja érinteni, hogy milyen fontosabb nemzetközi gazdasági összefüggésekre, trendekre érdemes talán a korábbiaknál egy kicsit nagyobb figyelmet fordítani, és a költségvetés véleményezését szélesebb kitekintésben, elvi megalapozottsággal is keresni és nézni.

Ilyen közelítésben megítélésünk szerint ma két kihívás érdemel megkülönböztetett figyelmet. Az egyik a versenyképesség javításával a

fenntartható fejlődés gazdasági alapjainak megszilárdítása; s itt a hangsúlyt nem a növekedésre szeretném helyezni. A másik pedig a szociális kohézió megőrzése, erősítése. Meggyőződésem, hogy mélyebb tartalmában erről szól a költségvetés és a mai vita is a parlamentben. Most is, a 2005. évi költségvetéssel kapcsolatban is arról beszélünk, hogy e két kihívással szembenézve milyen megoldásokkal találhatjuk meg - és megtalálhatjuk-e egyáltalán - a lehetőségek és a feltételek optimumát.

Tizenöt éve, hogy a szembenállás és a bezárkózás rendszeréből átléphetünk egy nyitott, egymásba kapcsolódó világba, ahol ma nem az akadályok dominálnak, hanem a makro- és mikroszintű együttműködés előretörése. Ehhez mélyreható társadalmi és politikai változások kapcsolódnak, ezeket néha észre sem vesszük, és ezek a társadalmi és politikai erővonal-átrendeződések megváltozó állambe rendezkedési, közigazgatási, közszolgáltatási metódusokat, sőt a gazdaság és a versenyszféra átformálását is eredményező megoldásokat kívánnak. Mi sem természetesebb - és erről szeretnék beszélni -, hogy mindezek újszerű pénzügyi és finanszírozási problémákat is generálnak, ami természetesen visszahat a társadalomra, a közigazgatásra, a nemzetgazdaságok működésére és kapcsolataira is. Az e sokoldalú változások által újonnan generált problémák tartalmát és természetét még nem ismerjük megfelelően, hatásaikat nehezen becsüljük, és ez nemcsak nálunk, hanem a világon a legtöbb helyen ugyanígy van.

Ezt tapasztalhattuk a napokban is, amikor kollégáinkkal együtt ülhettünk, és a kongresszusunkon kibontakozott vita arról tanúskodott, hogy miközben a fejlett világban szinte mindenhol az államháztartás, a közigazgatás reformjának szükségességéről beszélnek, még nem teljesen és következetesen sikerült azonosítani a tendenciákat formáló mélyebb összefüggéseket, és így bizonytalan a "hogyan" kérdése, mint arra miniszter úr is utalt; divatos szóval mondhatnánk azt is: a scenárióválasztás. Pedig az állami cél- és intézményrendszer működésének korszerűsítése és vele együtt szükségszerűen az államháztartási kiadások szerkezetének optimalizálása csak hosszabb távú, stabil stratégiára építve, harmonizált lépések kompromisszumának eredőjeként valósítható meg. Mégpedig úgy - tetszik vagy nem tetszik -, hogy az egyik oldalon a globalizáció, az integráció, az egymáshoz kapcsolódás, a világméretű szupranacionális szervezetekkel való nemzetállami együttműködés, a különböző szö-

vetségi rendszerekbe való betagozódás áll, ami természetesen befolyásolja a kormányzást, a pénzügyeket, az államháztartást és természetesen a közpénzek felhasználásának ellenőrzését is. A másik oldalon pedig a regionalizáció jelenik meg, az egymáshoz kapcsolódó tájak, települések komplex fejlődése, nem ritkán az országhatáron átívelő együttműködés, és hangsúlyozom, a kisebb közösségek egyre erőteljesebb helyi, területi önszerveződése.

Mindez a decentralizáció kibontakozásában jut kifejezésre, tehát két ellentétes tendencia él, ami különösen bonyolulttá teszi ezeknek a tendenciáknak a pénzügyi megfinanszírozását és pénzügyi szempontokból való követését is. Ez a korábbi rendszerektől eltérő szerkezetű finanszírozást és természetesen eltérő koncepciókat és eltérő megoldásokat követő pénzügyi ellenőrzést követel.

A fenntartható növekedést, a fenntartható fejlődést előmozdító költségvetés-politikai súlypontképzést és a megvalósítás vezénylését rendkívül bonyolulttá teszik a különböző társadalmi mozgásokkal is kölcsönhatásban álló gazdasági folyamatok. Különösen az - mint arra már más megvilágításban utaltam -, hogy ezek egyidejűleg léteznek, egymást erősítik és kioltják. Ezek a gazdaságpolitika és a költségvetés formálásában, a közigazgatás korszerűsítésében sokszor ellentétes érdekek és célrendszerek összebékítését igényelnék, ami egyben azt is jelenti, hogy ezeken a területeken nem lehet a vállalati gazdaságban, a társasági irányításban gyakorolt hatékonysági modelleket és hatékonysági megoldásokat mechanikus módon és a különbségekre tekintet nélkül követni.

Meggyőződésünk, hogy kétségkívül olyan kihívással állunk szemben, amelynek megválaszolása, a szükséges teendők végigvitele nem támaszkodhat a korábbi rutinokra, tradíciókra, hanem innovatív gondolkodást, együttműködést, új megoldásokat, közös cselekvést igényel. Súlyos következményekkel jár ugyanis, ha a közös, végső eredményében egy irányba húzódó eredőt eredményező értékválasztások helyett rövid távú érdekek mentén, kapkodva választunk a sokirányú igények kielégítése érdekében.

Tisztelt Ház! Hölgyeim és Uraim! A már említett kettős célrendszer követését igénylő kölcsönhatások kapcsán ezúttal csak az önkormányzati rendszerünk megújításának szükségességére utalok, hiszen az uniós alapok támogatási céljai többnyire olyan projektekhez köthetők, amelyek megvalósításában meghatározó szerepe lesz az ön-

kormányzatoknak. Az egységesülő világgazdaságban - az uniós szabályozáshoz is igazodóan - a régiók, a települések, illetőleg azok kooperáló csoportjai, tehát a lokális gazdaságok tőkevonzó képessége válik meghatározóvá. Nemcsak a nemzetgazdaságok, hanem az Európai Unió követelményeinek megfelelően mindinkább az egyes régiók versenyeznek a számukra, de egyben az egész nemzetgazdaság szempontjából fontos befektetőkért és befektetésekért. Ilyen összefüggésben a nemzetgazdaság fejlődésének és nem utolsósorban a költségvetés-politika valóra váltásának egyik meghatározó leckéje, középponti feladata az egész közigazgatás reformja, s annak részeként az önkormányzati rendszer megújítása, belső kohéziójának erősítése, széttagoltságának mérsékelése, figyelemmel uniós tagságunkra is. Voltaképpen mindez - a múlt évben erről kicsit talán többet is beszéltem - a gazdasági versenyképesség erősítésének egyik kulcsa.

Tisztelt Országgyűlés! A jövő évi költségvetési törvényjavaslat prioritásait tanulmányozva, figyelemmel a 2006. évi parlamenti ciklusváltásig érvényes új kormányprogramban foglaltakra is, szeretném reflektorfénybe állítani a szociális biztonság, a nyugdíjrendszer, az egészségügy és az oktatás rendszerét. Hatékony működtetésük és fejlesztésük, az ellenőrzéseink által is feltárt ésszerűsítési, szervezési és finanszírozási feladatokon túlmenően, valóban felelős koncepció- és stratégiaalkotást igényel. Meggyőződésünk, hogy a részletek kimunkálására csak az után kerülhet sor, amikor megnyugtatóan tisztázódtak az alapkérdések, ezek sorában mindenekelőtt a nagy közellátó rendszerek szolgáltatásaihoz való hozzáférés lehetőségei, szabályai és a kisebb, de hatékonyabb állam szerepvállalásának meghatározó jellemzői. Ez azonban, szeretném hangsúlyozni, nem jelenti a jóléti költségvetések lefaragásának a lehetőségét; Európában mindegyiknek a költségvetéseknek a növekedésével találkozunk.

Élve a megtisztelő lehetőséggel, erre szeretném felhívni a figyelmet leginkább, hogy a fejlett országok nagy többségében - a korábbi vázrakozások és közkeletű hiedelmek ellenére - az állam jóléti tevékenysége nem szorult vissza. Ez alapvetően az ismert, nálunk is mindinkább kibontakozó demográfiai változásokra is visszavezethető. Ezek eredményeként növekszik az úgynevezett függőségi ráta: az egy keresőre jutó munkavállalási koron kívüliek száma. Közrejátszik ebben az is, hogy folyamatosan növekszik a tudás, az oktatás és a továbbképzés jelentősége.

A fejlett országokban az ez irányú állami szerepvállalást markánsan befolyásolja az a felismerés, hogy a korösszetételt tekintve előregedő társadalom a szellemi tőke bővítése és fejlesztése nélkül nem állhat helyt a világméretű globalizációs versenyben. A kutatások, elemzések, statisztikák igazolják, hogy a fejlett országok többségében a képzést és továbbképzést is felölelő jóléti szektort továbbra is meghatározó mértékben az állam finanszírozza. Ily módon ez a szektor kevésbé függ a közvetlen piaci hatásoktól, ami a nemzetgazdaság egésze szempontjából kedvező konjunktúrastabilizáló hatással is együtt jár.

Tisztelt Képviselő Hölgyek és Urak! Tisztelt Elnök Asszony! Nézzék el nekem ezt a kis kitérőt, amit azért tartottam fontosnak, élve a korábbi biztatásokkal, hogy rámutassak: a nagy közellátó rendszerek átgondolt és halaszthatatlan megújítása nálunk sem pusztán jóléti jellegű feladat, hanem egyben a társadalmi és gazdasági fejlődés sajátos biztonsági tényezője, sőt lendítő ereje is lehet. Ehhez azonban elengedhetetlen e téren is a kisebb, de hatékonyabb állam megváltozó szerepének a társadalmi és szociológiai összefüggésekkel is számoló, körültekintő tisztázása.

Tisztelt Ház! Hölgyeim és Uraim! Az eddigi elvi jellegű gondolataimat követően most rátérnék néhány, a költségvetési dokumentummal kapcsolatos gyakorlati megjegyzésre és értékelésre is. Nem gondolom, hogy hosszabban kellene ismertetnem írásos véleményünk megállapításait, ezért csak néhány lényeges tényre szeretném felhívni szíves figyelmüket, jelezve azt - és erre a későbbiekben is visszatérek -, hogy a Pénzügyminisztériummal kiegyensúlyozott munkában és a pénzügyminiszter úrral is személyes kapcsolattartásban próbáltuk tisztázni azokat a kérdéseket, amelyekben az Állami Számvevőszék és a Pénzügyminisztérium között vita volt, és a jövőben is ezt a gyakorlatot szeretnénk folytatni.

Kedvezőnek és előremutatónak tartjuk tehát, hogy az elmúlt években kialakult kollegiális szakmai együttműködés töretlenül folytatódott. Ennek eredményeként, ahol segítő jellegű észrevételeinket munkájában menet közben érvényesíteni tudta, azt szeretném az Országgyűlésnek jelenteni, hogy a Pénzügyminisztérium megtette.

Engedjék meg, hogy vázoljam azokat a kedvező és előremutató változásokat - és aztán majd azokat, amelyeket a magunk részéről jelentős kockázatoknak tartunk -, amelyek a költségvetési javaslat in-

formációs és szakmai megalapozását a korábbiakhoz képest javítják. Mindenekelőtt azt ajánlom szíves figyelmükbe, talán az Állami Számvevőszék javaslataira és az Országgyűlés véleményére is támaszkodva, hogy a pénzügyi kormányzat megfelelő rendezőelvekre és lehetőség szerint jól körülhatárolt célmeghatározásokra építette most a költségvetést, és most első ízben alkalmazott új típusú költségvetés-tervezési módszert. Tehát a nullbázisú költségvetésre áttérés lényegileg megkezdődött, ami persze gondokat is okoz nekünk is, mert nagyon nehéz megtalálni és összehasonlítani azokat az összefüggéseket, amelyeket látnunk kell.

A kormány által elindított új modell hozzájárult a körültekintő tervezéshez, még akkor is, ha ellenőrzéseink szerint a tárcák az állami feladatok teljes körű és részletekbe menő tisztázásának hiányában nem vagy csak nagy nehézségekkel tudták megvalósítani a feladatok átgondoltabb rangsorolását, az adott mozgástéren belül az igények realisabb megítélését.

Kedvezőnek értékeljük az államháztartási tartalék létrehozását, ez a szándékok szerint csökkentheti a 2005. évi költségvetési hiány esetleges elfutásának kockázatát. Megjegyezzük azonban, hogy a jelenlegi formájában a szabályozás nem egyértelmű abban, hogy a kormány egészen pontosan mire kapna felhatalmazást.

A jobb áttekinthetőséget szolgálja a költségvetés fejezetrendjének változása - kár, hogy a javaslat indoklása ezzel kapcsolatban nem tartalmaz magyarázatot. Azt is üdvözlendőnek tartjuk, hogy szintén az áttekinthetőség és a jobb megértés előmozdítására a javaslat a korábbiakhoz képest néhány új táblázatot is hoz, amelyek az államháztartás főbb fejlesztési céljainak előirányzatát, valamint az Európai Unióval kapcsolatos adatokat foglalják össze.

Mindemellett észrevételeznünk kell több hiányosságot is, és, tisztelt Ház, ezekről talán kissé részletesebben szólnék, nem a teljesség igényével, mégis példálózó jelleggel.

Ezúttal sem található meg a javaslatban a többéves elkötelezettségek hatásainak, továbbá a 2005. évet követő két esztendő várható előirányzatainak teljes körű bemutatása, erre a Pénzügyminisztérium és a pénzügyminiszter úr ma személyesen ígéretet tett, hogy ez elkészül. Hasonlóan a közelmúlt években tárgyalt költségvetési javaslatához, a napirenden lévő törvényjavaslat adóbevételi, valamint vámbevételi

előirányzatainak megalapozottsága nem értékelhető teljesnek és megnyugtatónak. Szeretném hangsúlyozni, hogy a költségvetés véleményezése egy adott állapotot tükröz, ezt a szeptember végi állapotot. Természetesen tudjuk, hogy a munka folyik, és az elfogadásnak a folyamatában van lehetőség arra, hogy ezeken a kérdéseken változtassanak.

A véglegesnek tekinthető adóbevételi tervszámok meghatározása gyakorlatilag a törvényjavaslat Országgyűlés részére való benyújtásakor történt meg. Az ellenőrzés idején többnyire csak töredék információkat, nem végleges adatokat tanulmányozhattunk, ezért teljes körű, egyben a részletekbe menő, kontrollálható adatokra épülő értékelést sem végezhattünk.

Végül is a szeptember végén rendelkezésre álló dokumentumok alapján a nemzetgazdasági számlákon realizálódó bevételek várható teljesülésének teljes összegéből az annak 44,6 százalékát kitevő áfát, valamint az Európai Unió által visszatérítendő vám- és importbefizetéseket tartjuk magas kockázatúnak, a 22 százalékot képviselő személyi jövedelemadó-bevételeket közepes kockázatúnak, míg a további 33,4 százalékot - ezek sorában például az energiaadót, a jövedéki adót, a lakossági illetékbevételeket - alacsony kockázatúnak minősítettük.

A minősítés alapja azt jelenti, hogy ezeknél a céloknál - és amiket az adózással kapcsolatban el kívánnak érni - a végrehajtás eszközrendszerének akkori bizonytalanságait érzékeltük. Bízunk benne, hogy a Pénzügyminisztérium ezeket a bizonytalanságokat - miniszter úr ígéretének megfelelően - módosítja.

Mindezek alapján azonban számításaink szerint a költségvetési törvényjavaslat mérleg szerinti bevételi főösszegének több mint fele, pontosabban 52,6 százaléka értékelhető olyannak, hogy teljesíthetősége közepes, illetve magas kockázatú. Az eltérés a 2-5 százalékot meghaladhatja, ami több száz milliárdos mozgását idézheti elő a költségvetés bevételi oldalának, és nagyon szeretnénk elkerülni az előző éveknek és az idei évnek a problémáit, amikor ezek a kérdések a nyár folyamán és a nyár végén eszkalálódtak.

Úgy gondolom, hogy megállapításaink lehet, hogy vitathatók, vagy lehet olyan szakmai scénáriót hozni, amiben azt mondják, hogy az Állami Számvevőszék ebben túl pesszimista, de szerintem a pesszi-

mista gondolkodás a nagyobb biztonságot szolgálja, és a tisztelt Országgyűlés és a tisztelt képviselő hölgyek és urak ennek tudatában tudják majd mérlegelni a felelős döntésüket.

Hasonló az érzésünk, mint a korábbi években, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjaihoz kapcsolódóan is. Itt azért jelöltük a hiánnyal kapcsolatos kockázatokat, mert a megvalósításhoz kapcsolt eszközrendszernek az elemeit sem találtuk meg az ellenőrzésnek az időszakában. Ezen eszközök megszervezésének a feladata a mostani időszak, késő őszi időszak terméke lesz. Nagyon bízunk benne, és reméljük, hogy ezeket meg fogják oldani.

A Nyugdíj-biztosítási Alap költségvetésében is hiány prognosztizálható, még akkor is, ha a jövő évben nem kerül sor kiegészítő nyugdíjmelésre. A munkáltatói egészségbiztosítási járulék, valamint az egyéni egészségbiztosítási járulékok vonatkozásában az Egészségbiztosítási Alap bevételi előirányzata is felültervezett, ezért valószínűsíthető a tervezettet meghaladó hiány bekövetkezése. A kiadási oldalon a meghatározott természetbeni ellátások körében is feltárható feszültség.

Ilyen helyzetben az államháztartási törvény rendelkezése szerint a kormánynak az egyensúlyhiány áthidalását szolgáló javaslatot kell tennie. A törvényjavaslat általános indokolása ilyen nem tartalmaz, ez nyilván arra is visszavezethető, hogy akkor még, amikor benyújtásra került, nem állt rendelkezésre kiérlelt program az ellátórendszer javítására, legalábbis az nem jelent meg a 2005. évi költségvetési törvényjavaslatban.

A törvényjavaslat önkormányzatokat érintő rendelkezéseinek ki-munkálása során figyelembe vett törvénymódosítási javaslatok közül csak a közoktatási törvényre vonatkozó tervezet szerepel a költségvetési törvényjavaslatban. Hangsúlyoznom kell: a szociális, a gyermekvédelmi, a címzett és céltámogatási törvény módosító javaslata nem került benyújtásra, mindez az önkormányzati költségvetés sajátos kockázati tényezőjeként értékelhető. Az elmúlt évek és a jelenlegi évnek a költségvetési gondjait az jelzi, hogy egy sor olyan szcenáriónak a megvalósulását tételezte fel a pénzügyi kormányzat, amire végül is nem került sor.

Tisztelt Országgyűlés! A kormány a közszféra és a magánszféra újszerű együttműködésével, az úgynevezett Public Private Partnership

konstrukció keretében szándékozik jelentős infrastruktúra-fejlesztéseket megvalósítani, elsősorban a közúti, valamint az oktatási infrastruktúra területén. A törvényjavaslat azonban nem tartalmazza azt, hogy milyen kiválasztási elvek alapján és milyen eljárás szerint határozták meg ezeket a projekteket. Nem derül ki az sem, hogy azok megvalósítása rövidebb és hosszabb távon milyen előnyöket jelent a költségvetés szempontjából, és volt-e más alternatíva, nevezetesen, a hitelfelvételnek a kérdése.

A kormány ugyanis nem közöl olyan pénzügyi számításokat, amelyek összehasonlíthatóvá tennék ennek az újszerű konstrukciónak, valamint a hagyományos állami finanszírozású megoldásnak a ráfordításait. Csak emlékeztetnék, hogy szeptember 30-áig lényegileg a költségvetési törvényjavaslat készítésének az útmutatóiban még a hagyományos megoldás szerepelt, és néhány napon belül alakult át ez az egész koncepció egy másik irányúvá. Ez különösen a közúti infrastruktúra tekintetében problematikus, mert a már épülő vagy kivitelezés előtt álló autópályák koncesszióba adásának jogi feltételei és a konstrukció garanciarendszere nem ismeretesek, illetőleg nincsenek kidolgozva. Miniszter úr ugyancsak ma ígéretet tett arra, hogy ezeket elkészítik.

Mindezekre azért szükséges kiemelt figyelmet fordítani, mert az újonnan induló, illetve az összes folyamatban lévő PPP projekt együttes pénzügyi kihatása számottevően determinálja a jövőbeni költségvetéseket és az államadósság pozícióit is, akár évtizedekre is. Éppen ezért ajánlatos a szóban forgó konstrukcióval érintett területeken megfelelő korlátok megalkotásával határt szabni a hosszú távú kötelezettségvállalásoknak. Előállhatnak ugyanis olyan helyzetek, tisztelt képviselő hölgyek és urak, amikor a költségvetés-politika megvalósítása, vagy tágabb perspektívában nézve: a nemzetgazdaság fejlődése érdekében szükség lehet a költségvetési folyamatok felülvizsgálatára, pályakorrekcióra. Az ehhez hasznosítható eszköztár fontos eleme - meghatározott feltételek fennforgása esetén - a pótköltségvetés készítésének az elrendelése.

Az Állami Számvevőszék, ahogyan az önök előtt is ismert, legutóbb a zárszámadási törvényjavaslat ellenőrzése kapcsán tett javaslatot a szabályozás egyértelműbbé tételére és szigorítására, és ez a javaslat a tisztelt Országgyűlés részéről egyöntetű támogatásban részesült. A pénzügyi kormányzat a limitek értékelésében bevezette a változta-

tást, azonban van egy lényeges szóbeli különbség, amit végig kellene gondolni - a magunk részéről nem az Állami Számvevőszék ajánlásának gondoljuk -: a "pótköltségvetés" helyett a "módosítás" szó szerepel. A kettő tartalmában más. Az egyik, a pótköltségvetés az egész költségvetésben való gondolkodást jelenti, a módosítás pedig néhány tételnek egyébként kétségtelenül az Országgyűlés felhatalmazása alapján történő változtatását jelenti. A pénzügyi kormányzatnak és általában a kormányzatnak a mozgástere természetesen nagyobb, ha módosításról van szó. *(Dr. Draskovics Tibor jelzésére reagálva:)* Lehet, pénzügyminiszter úr; én úgy vélem, hogy igen. Abban az esetben, ha az egész költségvetés átstrukturálására van szükség, akkor ez egy többhetes, jelentős munkát igényel, amitől minden pénzügyi tervezéssel foglalkozó szakember tartózkodni igyekszik. Hozzá kell tenni azonban, hogy a kettőnek az eredőjeként végül is egy olyan költségvetési változtatásra van szükség, amely mindenkor az egész költségvetésben gondolkodik, úgyszólván az Állami Számvevőszék fenntartja korábbi javaslatát, ami a pótköltségvetésben és nem a módosításban gondolkodik.

Tisztelt Országgyűlés! Tisztelt Képviselő Hölgyek és Urak! Felszólalásomban elsősorban az ÁSZ költségvetési véleményének néhány fontosabb megállapítására és az azokból levonható következtetésekre igyekeztem a figyelmüket felhívni, a részletek mellőzésével, lehetőleg a lényeges összefüggések kiemelésével. Mégsem kerülhetem meg, hogy a költségvetés parlamenti benyújtásával és a számvevőszéki véleményezés feltételeivel összefüggésben néhány gondot megemlítssek. Ezek megoldása, meggyőződésem, érdemben segítené az önök bonyolult és felelősségteljes munkáját, és ennek szolgálatában a számvevőszéki ellenőrzés lehetőségeit is kedvezőbbé tenné.

A 2005. évre vonatkozó költségvetési törvényjavaslat parlamenti benyújtásának határideje gyakorlatilag egybeesett a kormányváltással. A javaslatnak az új kormányprogrammal való összehangolására a kormánynak csak néhány napja volt. A törvényjavaslat ebből kifolyólag az államháztartási törvényben foglalt határidőhöz képest később készült el, és később kapta meg az Országgyűlés. A törvény ezt a sajátos helyzetet nem kezeli. A jogalkotó figyelmébe ajánljuk a meglévő törvényi szabályozást.

Az Állami Számvevőszék már több ízben ajánlotta, és ezúttal összefoglalójának első javaslataként ismételten szerepelteti a zárszám-

adási, valamint a költségvetési törvényjavaslat parlamenti tárgyalása időzítésének átgondolását. Ennek során mérlegelhető, célszerű-e, hogy a zárszámadás tapasztalatai a hosszabb távú költségvetési tekintés és emellett a soron következő év költségvetésének kidolgozása során is ténylegesen hasznosíthatóak legyenek. Ebben az esetben a zárszámadás összeállítását és parlamenti tárgyalását a jelenleginél célszerűen korábbra kellene ütemezni. Másfelől azonban olyan megoldás is elképzelhető és ez is választható, hogy a zárszámadást deklaráltan csak az elszámolások hitelesítésére és a parlamenti felmentés céljaira hasznosítsuk. Ez lehetővé teszi, hogy a vitáját az Országgyűlés a jelenleginél későbbre tűzze ki, és az Állami Számvevőszéknek akár egy éve legyen a számításoknak és a benyújtott elszámolásoknak az ellenőrzésére. Ebben az esetben ugyanis egy technikai műveletről van csak szó; az Európai Uniónak a központi költségvetése és jó pár európai állam költségvetése egyébként így készül. Ez azonban föltételezi azt, hogy a költségvetés megalapozottságának és gazdaságpolitikai stabilitásának a jelenleginél sokkal nagyobbak kell lenni, és valóban egy technikai műveletnek kell lenni, a költségvetési zárszámadás elfogadásának pedig nem a következő évi vagy az adott évi költségvetés számainak a kialakítása színterének kell lenni.

Ezeket meggondolva úgy véljük, hogy az ellenőrzés is pénz. Mi a magunk részéről azt a megoldást javasoljuk - egyébként erről az Országgyűlésben korábban volt már véleménycseré -, hogy a költségvetési törvény véleményezésének és előkészítésének a jobb megalapozásával, az elszámolásoknak egy technikai műveletre való korlátozásával volna célszerű; amikor az államháztartási törvény korszerűsítésére kerül sor, ennek megfelelően kellene eljárni. Úgy gondoljuk, hogy ha mindezeket túl vagyunk, és tudunk egy olyan államháztartási törvényt csinálni, akkor a költségvetési vita arról fog szólni teljes egészében, amiről szól, és a zárszámadási vita, ami kvázi az adott év költségvetési vitájaként értékelhető, valóban egy zárszámadási és elszámolási aktussá minősülne.

Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Országgyűlés! Hölgyeim és Uraim! Szeretném megragadni végül az alkalmat, hogy hangsúllyal juttassam kifejezésre: amint az eddigiekben, úgy a jövőben is mindent megteszünk annak érdekében, hogy az Országgyűlés és az adófizető állampolgárok szolgálatában hozzájáruljunk a kormány és a pénzügyi kormányzat munkájához is. Arra gondolunk, hogy az Ország-

gyűlés - ez a meggyőződés - teljesebb képet akkor kap, ha meg-
alapozott, a kockázatok ismeretében hozott döntésre tud jutni. Ehhez
igyekeztünk hozzászólni és ebben segíteni.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket. Köszönöm, elnök asszony.
(Taps.)”